

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 15.02.2024 r.

Znak: WZPS-5.431.1.31.2023.RK

**Pani
Iwona Wiśniewska
Starosta Stargardzki**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 11-14 grudnia 2023 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w powiecie stargardzkim. Czynności kontrolne prowadzone były w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie oraz w siedzibie Starostwa Powiatowego w Stargardzie przy ul. Skarbowej 1. Kontrolę na podstawie upoważnienia nr 50/2023 z 29 listopada 2023 r. przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w składzie: Justyna Jarczewska – starszy inspektor wojewódzki oraz Renata Karwowska – główny specjalista, osoba kierująca zespołem. Przedmiotem kontroli był sposób realizacji przez powiat stargardzki wybranych zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 14 grudnia 2023 r.

Ustaień kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej kontrolowanych zagadnień, informacji udzielonych przez wicestarostę oraz dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie.

akta kontroli str. 3

Działalność powiatu stargardzkiego w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami³.

---

¹ Ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477),

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Określenia użyte w wystąpieniu:

centrum, pcpr, organizator rodzinnej pieczy zastępczej, orpz – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

dyrektor – dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Kontrolujący ustalili, że dokumentacja rodzin zastępczych i wychowanków pieczy zastępczej znajduje się w pomieszczeniach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie i jest chroniona przed dostępem osób nieupoważnionych.

Starostą Stargardzkim jest Pani Iwona Wiśniewska. Dyrektorem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie jest Pani Agnieszka Ignasiak. W okresie objętym kontrolą nie było zmiany na stanowisku starosty.

Zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie stargardzkim wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie.

Oceny dokonano na podstawie szczegółowej analizy realizacji przez powiat stargardzki następujących zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1. Opracowanie i realizacja 3-letniego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą powiat realizował Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023, przyjęty uchwałą nr XXIII/309/20 z dnia 16 grudnia 2020 r.

W programie ujęte zostały m.in.: sytuacja pieczy zastępczej w powiecie, kierunki rozwoju pieczy zastępczej, cele główne, cele szczegółowe, coroczny limit zawodowych rodzin zastępczych, sposoby wspierania klientów systemu pieczy zastępczej, źródła finansowania oraz monitorowanie realizacji działań.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie składał roczne sprawozdania z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wraz z zestawieniem potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej, na podstawie którego opracowywane były kolejne programy.

1.1. Realizacja 3-letniego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej.

Realizację programu rozwoju pieczy zastępczej w okresie objętym kontrolą przedstawia poniższa tabela.

lp.	zadanie określone w programie	sposób realizacji, osiągnięte efekty
1.	Prowadzenie kampanii i akcji społecznych promujących rodzicielstwo zastępcze	Kampania informacyjna realizowana w ramach projektu unijnego-„Rodzina Gwarancją rozwoju” - spoty reklamowe w lokalnym radio, udział w 6 edycji Biegu Forsycji, stoisko w ramach akcji „Biała Sobota”, stoisko na XXXV Barzkowickich Targach Rolnych Agro Pomerania
2.	Organizowanie imprez promujących rodzicielstwo zastępcze	Festyn rodzinny „Dzień Rodzicielstwa zastępczego” zrealizowany w ramach projektu unijnego -„Rodzina Gwarancją rozwoju”, Bal Mikołajkowy dla dzieci z rodzin zastępczych
3.	Organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze	W 2022 roku nie odbyło się ani jedno szkolenie dla rodzin zastępczych, było to spowodowane połączeniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z Centrum Placówek Opiekuńczo-

		Wychowawczych i związanymi z tą fuzją szeroko zakreślonymi działaniami. W 2023 odbyły się dwa szkolenia dla kandydatów i funkcjonujących rodzin zastępczych, trzecie, na dzień kontroli, było w trakcie oraz szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych spokrewnionych.
4.	Objęcie wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	Powiat zatrudnia 3 koordynatorów, którzy obejmują wsparciem 45 rodzin. Pozostałe rodziny zastępcze objęte były wsparciem pracowników organizatora.
5.	Organizowanie szkoleń dla Rodzin niezawodowych i zawodowych oraz prowadzących Rodzinne domu dziecka	Zorganizowano szkolenie wyjazdowe i stacjonarne w ramach projektu - „Rodzina Gwarancją rozwoju”, szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zawodowych, prowadzone są grupy wsparcia.
6.	Rozwój poradnictwa specjalistycznego -psychologiczne -prawne	Rodziny zastępcze objęte są specjalistycznym poradnictwem przez psychologa, pedagoga i prawnika.
7.	Organizowanie zespołów w celu intensyfikacji działań interdyscyplinarnych na rzecz powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodzin biologicznych lub ich przysposobienia	Posiedzenia odbywają się nie rzadziej niż co 6 miesięcy dla dziecka powyżej 3 roku życia i co 3 miesiące dla dziecka do 3 roku życia
8.	Podnoszenie kwalifikacji pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	udział w szkoleniach organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie w ramach projektu unijnego „Partnerstwo dla Rodziny” cykl szkoleń „Współpraca pracownika socjalnego- asystenta rodziny- koordynatora pieczy zastępczej” szkolenie pt. „Super bohater” szkolenie pt. „Komunikacja w zespole” szkolenie „Podstawy prawne organizacji i funkcjonowania pieczy zastępczej”

akta kontroli str. 12-17

2. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

W celu pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej podejmowane były następujące działania:

- kampania informacyjna realizowana w ramach projektu unijnego - „Rodzina Gwarancją rozwoju”
- spoty reklamowe w lokalnym radio, realizowane w ramach projektu unijnego - „Rodzina Gwarancją rozwoju”
- udział w 6 edycji Biegu Forsycji
- stoisko w ramach akcji „Biała Sobota”

- stoisko na XXXV Barzkowickich Targach Rolnych Agro Pomerania.

W wyniku podjętych działań utworzono 1 rodzinę zastępczą zawodową, 22 rodziny zastępcze niezawodowe, 3 rodzinne domy dziecka oraz powstały 32 rodziny zastępcze spokrewnione.

Sposób kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz funkcjonowanie rodzin zastępczych sprawdzono na podstawie analizy dziesięciu rodzin. Analizie poddano zgodność postępowania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od momentu zgłoszenia się kandydatów wyrażających chęć ustanowienia ich rodziną zastępczą lub wydania postanowienia przez sąd do umieszczenia dzieci w tej rodzinie, a w szczególności: weryfikację spełnienia przez kandydatów wymagań określonych w ustawie, zweryfikowanie danych w rejestrze z dostępem ograniczonym, o którym mowa w ustawie o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, przeprowadzanie szkoleń, wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych, aktualizowanie co dwa lata zaświadczeń lekarskich potwierdzających, że prowadzący rodzinę zastępczą są zdolni do sprawowania opieki i opinii psychologicznych o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, umieszczanie dzieci w rodzinach, przyznawanie rodzinom świadczeń, dokonywanie ocen rodzin, obejmowanie wsparciem koordynatora, udzielanie wsparcia i pomocy.

Analiza rodzin przedstawia się następująco:

1. (...) rodzina niezawodowa – utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowała się aktualna opinia psychologa i zaświadczenie lekarskie, które zostało zaktualizowane z przekroczeniem 13 dni (6.04.2021 r., 19.04.2023 r.). Wicestarosta złożył wyjaśnienie następującej treści „odnośnie spełniania właściwej opieki poprzez potwierdzenie zaświadczeniem lekarskim, które zostało wystawione przez lekarza 13 dni po wymaganym terminie, to w dniu 05.04.2023 roku (ostatni dzień, z jakim powinno być wystawione zaświadczenie) rodzina poinformowała telefonicznie, iż nie są w stanie umówić się na wizytę lekarską, a następny termin wizyty został wyznaczony na dzień 19.04.2023 roku, z powodu przypadających w międzyczasie świąt Wielkiej Nocy”. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina nie korzystała z żadnej proponowanej formy wsparcia. W okresie objętym kontrolą rodzina była oceniana dwa razy – uzyskała oceny pozytywne. Rodzina biologiczna nie współpracuje z asystentem. Terminowo wypłacane były należne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci. Otrzymała również świadczenie w związku z przyjęciem dziecka. Nie była objęta wsparciem koordynatora.
2. (...) rodzina zawodowa –(usunięto opis rodziny) Rodzina biologiczna nie współpracuje z asystentem. Terminowo wypłacane były należne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci. Otrzymała również świadczenie w związku z przyjęciem dziecka i świadczenie na utrzymanie lokalu mieszkalnego. Nie była objęta wsparciem koordynatora. Zatrudniona była osoba do pomocy przy sprawowaniu opieki i pracach gospodarskich, która spełniała warunki określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzina nie korzystała z prawa do wypoczynku.
3. (...) rodzina zawodowa - utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowała się aktualna opinia psychologa oraz zaświadczenia lekarskie. Zaświadczenie lekarskie zostało zaktualizowane z przekroczeniem 6 dni (04.10.2021 r., 10.10.2023 r.), a opinia psychologa z przekroczeniem 4 dni (22.10.2021 r., 26.10.2023 r.). Wicestarosta wyjaśnił, że „(...) data zaświadczenia potwierdzającego zdolność sprawowania właściwej opieki przekroczone o 6 dni w wyniku choroby rodziny zastępczej oraz trudności dostania się do lekarza pierwszego kontaktu przez rodzinę zastępczą. Opinia o posiadaniu

predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawiona przez psychologa przekroczone 4 dni w wyniku niedyspozycji rodziny zastępczej. Proponowany termin 18.10.2023 r. odwołany z powodu urazu kostki”. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 3 dzieci, w tym jedno rodzeństwo 2-osobowe. Rodzina miała zapewniony kontakt z innymi rodzinami zastępczymi, udział w grupie wsparcia, dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci, udział w szkoleniach. W okresie objętym kontrolą rodzina była oceniana raz – uzyskała ocenę pozytywną. Rodzina biologiczna nie współpracuje z asystentem. Terminowo wypłacane były należne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci, dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka. Otrzymała świadczenie w związku z przyjęciem dziecka, świadczenie na utrzymanie lokalu mieszkalnego. Zatrudniona była osoba do pomocy przy sprawowaniu opieki i pracach gospodarskich, która spełniała warunki określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzina nie była objęta wsparciem koordynatora. Nie korzystała z prawa do wypoczynku.

4. (...) rodzinny dom dziecka - utworzony przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowała się aktualna opinia psychologa oraz zaświadczenia lekarskie. Zaświadczenie lekarskie zostało zaktualizowane po 5 latach (10.09.2018 r., 29.11.2023 r.). Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 4 dzieci – rodzeństwo. Rodzina miała zapewniony kontakt z innymi rodzinami zastępczymi, udział w grupie wsparcia, dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci, udział w szkoleniach. W okresie objętym kontrolą rodzina była oceniana raz – uzyskała ocenę pozytywną. Rodzina biologiczna nie współpracuje z asystentem. Terminowo wypłacane były należne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci. Otrzymała również dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania, świadczenie związane ze zdarzeniem losowym, świadczenia na utrzymanie i remont lokalu mieszkalnego. W rodzinie była zatrudniona osoba do pomocy, która spełniała warunki określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Była objęta wsparciem koordynatora. Nie korzystała z prawa do wypoczynku.
5. (...) rodzina zawodowa - utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie i opinie psychologiczne. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 4 dzieci, w tym 3-osobowe rodzeństwo. Rodzina miała zapewniony udział w grupie wsparcia, kontakt z innymi rodzinami zastępczymi, udział w szkoleniach, pomocy specjalistycznej dla dzieci. W okresie objętym kontrolą była oceniana raz - ocena pozytywna. Ocena dokonana w porozumieniu z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Rodziny biologiczne nie współpracowały z asystentem. Terminowo wypłacane były należne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka. Otrzymała również dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania, świadczenie w związku z przyjęciem dziecka, świadczenie na utrzymanie lokalu mieszkalnego. W rodzinie była zatrudniona osoba do pomocy, która spełniała warunki określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Była objęta wsparciem koordynatora. Nie korzystała z prawa do wypoczynku.
6. (...) rodzina niezawodowa - utworzona przed okresem objętym kontrolą. (usunięto opis rodziny) W okresie objętym kontrolą była oceniana dwa razy - oceny pozytywne. Rodzina nie była objęta wsparciem koordynatora, a rodzina biologiczna nie współpracowała z asystentem. Terminowo wypłacane były należne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Otrzymała również świadczenie w związku z przyjęciem dziecka.
7. (...) rodzina niezawodowa – utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie i opinia psychologiczna. (usunięto opis dot. rodziny) Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 2 dzieci - rodzeństwo. Rodzina

miała zapewniony kontakt z innymi rodzinami zastępczymi, dostęp do pomocy specjalistycznej dla dzieci. W okresie objętym kontrolą była oceniana dwa razy - oceny pozytywne. Ocena dokonana w porozumieniu z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Rodzina biologiczna nie współpracowała z asystentem. Terminowo otrzymywała należne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Była objęta wsparciem koordynatora.

8. (...) rodzinny dom dziecka – utworzony przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie i opinia psychologiczna. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 6 dzieci, w tym jedno rodzeństwo 2-osobowe, i jedno 3-osobowe. Rodzina miała zapewniony kontakt z innymi rodzinami zastępczymi i dostęp do pomocy specjalistycznej dla dzieci. W okresie objętym kontrolą rodzina nie była oceniana. Terminowo wypłacane były należne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Otrzymała również dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania, świadczenie w związku z przyjęciem dziecka, świadczenie na utrzymanie lokalu mieszkalnego. W rodzinie była zatrudniona osoba do pomocy, która spełniała warunki określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Była objęta wsparciem koordynatora. Nie korzystała z prawa do wypoczynku.
9. (...) rodziny dom dziecka – utworzony przed okresem objętym kontrolą. W 2022 r. przekształcony z rodziny zastępczej zawodowej. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie i opinia psychologiczna. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 11 dzieci, w tym dwa rodzeństwa 2-osobowe, i dwa 3-osobowe. Rodzina miała zapewniony udział w grupie wsparcia, kontakt z innymi rodzinami zastępczymi i dostęp do pomocy specjalistycznej dla dzieci oraz terapii. W okresie objętym kontrolą rodzina była oceniana raz – uzyskała ocenę pozytywną. Ocena dokonana w porozumieniu z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny. Terminowo wypłacane były należne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka oraz dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka. Otrzymała również świadczenie w związku z przyjęciem dziecka, świadczenie na utrzymanie lokalu mieszkalnego i świadczenie związane ze zdarzeniami losowymi. W rodzinie była zatrudniona osoba do pomocy, która spełniała warunki określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzina była objęta wsparciem koordynatora. Nie korzystała z prawa do wypoczynku.
10. (...) rodzina niezawodowa – (usunięto opis rodziny) W rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina nie korzystała z żadnej formy wsparcia. Ze względu na krótki okres funkcjonowania nie była oceniana. Terminowo otrzymywała należne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Otrzymała również świadczenie w związku z przyjęciem dziecka. Na dzień kontroli rodzina nie była objęta wsparciem koordynatora.

Oceny kontrolowanych rodzin dokonywano w porozumieniu z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej (jeśli rodzina była objęta jego wsparciem) i z asystentem rodziny, w przypadkach, w których rodziny biologiczne współpracowały z asystentem.

Na dzień kontroli w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie pracowało 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Obejmowali wsparciem 45 rodzin. W przypadku złożenia wniosku przez rodzinę zastępczą o objęcie wsparciem koordynatora musiałby on być rozpatrzony negatywnie, ponieważ koordynatorzy obejmują wsparciem maksymalną liczbę rodzin określoną w przepisach. Pozostałych 108 rodzin było objętych wsparciem przez 5 pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Pouczono o konieczności zapewnienia możliwości pozytywnego rozpatrywania ewentualnych wniosków rodzin zastępczych o objęcie wsparciem koordynatora.

W przypadku rodziny (...) brakowało dokumentacji potwierdzającej działania koordynatora w tej rodzinie. Pouczono o konieczności dokumentowania pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Na podstawie analizy 10 rodzin zastępczych kontrolujący stwierdzili, że w części przypadków weryfikacja spełnienia warunków określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie następowała bezpośrednio po zgłoszeniu się kandydatów do pcpr. Pouczono, aby dokonywać oceny spełniania przez rodzinę warunków określonych w ustawie bezpośrednio po zgłoszeniu się kandydatów do pcpr, szczególnie w sytuacji, gdy w rodzinie są już umieszczone dzieci.

Niepokoić może fakt, że rodziny nie korzystają z prawa do wypoczynku. W celu zapobiegania wypaleniu zawodowemu należy zachęcać rodziny, aby korzystały z tego prawa i informować na piśmie o takiej możliwości.

akta kontroli str. 17-112

2.1. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez grupy wsparcia i specjalistyczne poradnictwo.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie nie zatrudnia osób, które posiadają uprawnienia do prowadzenia szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Powiat nie posiada również swojego programu, w oparciu o który byłyby prowadzone szkolenia. Zgodnie z przekazaną informacją „Powiat jest przygotowany do prowadzenia szkoleń dla kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej poprzez stałą współpracę między innymi z firmą (...). W 2022 r. nie było zaplanowanych środków na szkolenia w budżecie, ponieważ realizacja zadania była zaplanowana w ramach projektu „Rodzina gwarancją rozwoju” w kwocie 12.280 zł. Ww. zadanie zostało zrealizowane w całości w 2023 r. ze środków projektowych i środków budżetu powiatu w kwocie 3300 zł.”. Powiat współpracuje w zakresie organizowania szkoleń również z ośrodkami adopcyjnymi na terenie województwa zachodniopomorskiego. W okresie objętym kontrolą powiat przeszkolił 31 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub już pełniących funkcję rodziny zastępczej na podstawie postanowienia sądu, 4 osoby odbyły szkolenie uzupełniające, a 18 na dzień kontroli było w trakcie szkolenia prowadzonego przez Ośrodek Adopcyjny Stowarzyszenia Rodzin Katolickich w Szczecinie.

Na podstawie analizy dokumentacji rodzin zastępczych należy stwierdzić, że dotychczasowy system szkoleń jest niewystarczający. W związku ze zmianą ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej musi zapewnić szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej/prowadzącego rodzinny dom dziecka w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia przez nich wniosku o przeszkolenie – art. 43 ust. 8 ustawy. Należy wskazać, że rodziny zastępcze ustanowione przez sąd również muszą przejść wymagane szkolenie. Zgodnie z art. 109 § 2 pkt 5 oraz art. 112⁵ § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego⁴ sąd może tymczasowo, jednak nie dłużej niż na 6 miesięcy, powierzyć pełnienie funkcji rodziny zastępczej, niespełniającym warunku niezbędnych szkoleń, określonego w przepisach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Tryb określony w w/w przepisach jest zatem trybem szczególnym i powierza on pełnienie funkcji jedynie czasowo. W wymienionym trybie mają zastosowanie przepisy ustawy

---

⁴ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 ze zm.)

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczące organizacji, funkcjonowania oraz finansowania rodzin zastępczych.

Wicestarosta wyjaśnił, że „ W 2022 roku Powiat Stargardzki nie przeprowadził szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze z powodu zawirowań personalnych i zmian kadrowych, które występowały w 2022 roku, a następnie występujących zmian organizacyjnych. Zdając sobie sprawę z tej nieprawidłowości pomimo zabezpieczonych na ten cel pieniędzy, w 2023 roku zostały przeprowadzone trzy szkolenia. Dołożymy wszelkich starań, aby taka sytuacja nie miała w przyszłości miejsca”.

W ramach wspierania rodzin zastępczych ustalono, że w okresie objętym kontrolą: 10 rodzin brało udział w grupie wsparcia, 16 korzystało z terapii, 137 rodzin miało zapewniony kontakt z innymi rodzinami zastępczymi, 11 zapewniono dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci, 5 korzystało ze szkoleń.

akta kontroli str. 17-21, 113-115

3. Zapewnianie dzieciom pieczy zastępczej.

Sprawozdania dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie, na podstawie których został opracowany program rozwoju pieczy zastępczej, zawierały informacje o potrzebach powiatu w zakresie liczby miejsc w pieczy zastępczej oraz ustalały kierunki rozwoju pieczy zastępczej. Na dzień kontroli w powiecie funkcjonowały 154 rodziny zastępcze i 5 placówek opiekuńczo-wychowawczych.

rodzaj pieczy	liczba rodzin	liczba dzieci i osób pełnoletnich umieszczonych na dzień kontroli
rodzina zastępcza spokrewniona	99	143
rodzina zastępcza niezawodowa	41	52
rodzina zastępcza zawodowa	8	29
rodzinny dom dziecka	6	42
placówki opiekuńczo-wychowawcze	5	82
ogółem	159	348

Powyższe wskazuje, że najwięcej dzieci było umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych. Najczęstszymi przyczynami umieszczania dzieci w pieczy zastępczej był alkoholizm i niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziców.

Na dzień kontroli 11 dzieci oczekiwało na umieszczenie w pieczy zastępczej, w tym dwa rodzeństwa 3-osobowe i dwa 2-osobowe. Przyczyną braku realizacji postanowień sądowych był brak miejsc w pieczy zastępczej. Najdłuższe oczekiwanie wynosiło 4 miesiące (rodzeństwo (...) lat 16 i (...) lat 14). Najmłodsze dziecko oczekujące na umieszczenie w pieczy miało 8 lat i wraz z rodzeństwem oczekiwało na umieszczenie w pieczy miesiąc.

Przedłużające się pozostawanie dzieci w dotychczasowych środowiskach może stanowić dla nich realne zagrożenie.

Rotacja dzieci w pieczy zastępczej, w okresie objętym kontrolą przedstawia się następująco:

lp.	rodzaj pieczy zastępczej	liczba dzieci umieszczonych w pieczy w okresie objętym kontrolą		liczba dzieci, które opuściły pieczę	liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej
		na terenie powiatu	poza powiatem		
1.	rodzina zastępcza spokrewniona	56	1	12	8
2.	rodzina	37	5	10	4

	zastępcza niezawodowa				
3.	rodzina zastępcza zawodowa ogółem, w tym:	43	0	7	0
3.1.	pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	16	0	10	1
3.2.	specjalistyczna	0	0	0	0
4.	rodzinny dom dziecka	17	0	2	0
5.	placówka opiekuńczo-wychowawca ogółem, w tym:	57	0	83	29
5.1.	interwencyjna	44	0	0	0
6.	piecza ogółem	221	6	124	42

Powiat najczęściej zapewnia opiekę dzieciom na swoim terenie, co zdecydowanie ułatwia współpracę z rodzinami wychowanków. W okresie objętym kontrolą 5 dzieci umieszczono poza powiatem, wszystkie w rodzinach zastępczych biologicznie spokrewnionych w dziećmi. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą 14 dzieci poniżej 10 roku życia zostało umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Ośmioro razem ze starszym rodzeństwem, troje to dzieci wychowanek, jedno umieszczone ze względu na stan zdrowia oraz występujące zaburzenia i 2 umieszczonych interwencyjnie – w toku sprawy o ustanowienie rodzin zastępczych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Dwanaścioro dzieci z siedmiu rodzin zostało przeniesionych z rodzinnej pieczy zastępczej do instytucjonalnej. Powodem przeniesienia było: rozwiązanie rodziny spokrewnionej (4 dzieci), niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziny niezawodowej (2 dzieci), rezygnacja rodziny niezawodowej (1 dziecko), zaniedbanie w rodzinie zawodowej (3 dzieci), nękanie rodziny zawodowej przez rodzinę biologiczną dziecka (1 dziecko), problemy wychowawcze w rodzinnym domu dziecka (1 dziecko). Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą, przed umieszczeniem w pieczy, rozdzielono jedno rodzeństwo. Przyczyną był stan zdrowia jednego z dzieci. Po umieszczeniu w rodzinnej pieczy zastępczej doszło również do rozdzielenia jednego 4-osobowego rodzeństwa. Dzieci razem przebywały w rodzinnej pieczy zastępczej, ale jedno poprosiło o przeniesienie do placówki opiekuńczo-wychowawczej. W pierwszym przypadku dzieci mają kontakt na terenie pcpr, a w drugim przypadku rodzeństwo nie chce utrzymywać kontaktu.

Na dzień kontroli, w jednej rodzinie zastępczej niezawodowej, dwóch zawodowych i jednej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego było przekroczenie liczby dzieci określonej w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 53 ustawy w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż troje dzieci lub osób, które osiągnęły

pełnoletność (...). W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa (...) jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. W przypadku rodziny niezawodowej i jednej zawodowej (...) przekroczenia dotyczyły umieszczenia rodzeństw i były zgodne z przepisami ustawy. W przypadku rodziny zawodowej (...) umieszczonych było 3 dzieci i 27.10.2022 r. umieszczono kolejne dziecko, działanie nie było zgodne z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W przypadku rodziny zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przekroczenie niezgodne z ustawą nastąpiło w lutym 2023 r. Do 21 lutego 2023 r. w rodzinie było 3 dzieci, 22 lutego umieszczono 2-osobowe rodzeństwo, następane dzieci umieszczono 3 marca, 19 kwietnia, 21 września i 3 października 3-osobowe rodzeństwo. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 11 dzieci. Pomimo konieczności zabezpieczenia dzieci, powyższe stanowi naruszenie art. 53 ustawy.

Przekroczenia liczby dzieci wystąpiły również w dwóch rodzinnych domach dziecka;

- 1) (...) - 11 wychowanków, przekroczenie niezgodne z art. 61 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nastąpiło 6 czerwca 2023 r. przez umieszczenie 3-osobowego rodzeństwa.
- 2) (...) - 10 wychowanków, przekroczenie zgodne z ustawą - 23 listopada 2023 roku umieszczono 3-osobowe rodzeństwo.

Na dzień kontroli w rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przebywało 6 dzieci powyżej 8 miesięcy. Przedłużające się pobyty 4 dzieci spowodowane były trwającymi postępowaniami sądowymi i regulowaniem sytuacji dzieci. Pobyt 1 dziecka naruszał art. 58 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dziecko miało uregulowaną sytuację prawną i oczekiwało na rodzinę przysposabiającą.

W okresie objętym kontrolą jedna rodzina niezawodowa i 4 spokrewnione zostały rozwiązane w związku z niewłaściwym wypełnianiem funkcji rodziny zastępczej. W związku z usamodzielnieniem wychowanków rozwiązano 7 rodzin spokrewnionych, a w związku z powrotem dziecka do rodziny biologicznej 4 spokrewnionej 1 niezawodową.

Nie stwierdzono uchybień w tym zakresie.

Instytucjonalną pieczę zastępczą w powiecie stanowi 5 placówek opiekuńczo-wychowawczych, które na dzień kontroli spełniały warunki określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dysponowały łącznie 70 miejscami. W dwóch placówkach przebywało po 15 wychowanków (Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 i Nr 2), w dwóch kolejnych po 16 wychowanków (Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 3 i Nr 6) i 20 w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 4. Dzieci były umieszczone po uzyskaniu zezwolenia wojewody lub były to umieszczenia interwencyjne. Nie stwierdzono uchybień w tym zakresie.

akta kontroli str. 116-137

4. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Powiat stargardzki prowadzi pięć placówek opiekuńczo-wychowawczych. Każda z nich dysponuje 14 miejscami. Placówki funkcjonują w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie. Osoba kierująca placówkami spełnia wymogi określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

5. Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osób pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka.

Rejestr osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka na podstawie upoważnienia Starosty Stargardzkiego prowadził zastępca dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie. Rejestr zawierał następujące dane osób: imię i nazwisko, datę urodzenia, obywatelstwo, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, wykształcenie, zawód, miejsce pracy, źródła dochodu, dane o warunkach mieszkaniowych, dane niezbędne do stwierdzenia, że osoba może sprawować właściwą opiekę nad dzieckiem wynikające z zaświadczenia lekarskiego aktualizowanego co 2 lata, dane dotyczące opinii potwierdzającej posiadanie predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawionej przez psychologa, zakres ukończonych szkoleń, liczbę umieszczonych dzieci i osób pełnoletnich. W okresie objętym kontrolą rejestr był przekazywany 2 razy.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

akta kontroli str. 123-124

Podsumowanie ustaleń kontroli.

stwierdzone uchybienia/ nieprawidłowości	<ol style="list-style-type: none"> 1) opóźnienia w realizacji postanowień sądowych – 11 dzieci oczekiwało na umieszczenie w pieczy zastępczej 2) przekroczenie liczby dzieci w 2 rodzinach zastępczych zawodowych i 1 rodzinnym domu dziecka 3) zbyt długi okres oczekiwania kandydatów na szkolenia 4) aktualizacja zaświadczeń lekarskich 3 przypadkach nastąpiła z przekroczeniem 2 lat 5) pobyt jednego dziecka w rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego niezgody z art. 58 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 6) aktualizacja opinii psychologicznych rodzin zastępczych w 2 kontrolowanych przypadkach nastąpiła z przekroczeniem 2 lat
przyczyny stwierdzonych uchybień/ nieprawidłowości	<ol style="list-style-type: none"> 1) nieadekwatna do potrzeb liczba miejsc w pieczy zastępczej 2) reorganizacja pieczy zastępczej w powiecie 3) brak kandydatów na rodziny zastępcze 4) zaniedbanie
skutki stwierdzonych uchybień/ nieprawidłowości	<ol style="list-style-type: none"> 1) brak zapewnienia dzieciom opieki w pieczy zastępczej 2) obniżenie standardu opieki w rodzinach zastępczych poprzez umieszczanie większej liczby dzieci niż określona w ustawie 3) formalne
osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia/ nieprawidłowości	dyrektor i pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie
uprawnienia jednostki kontrolowanej	Zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej ws. przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania .
wpis w książce kontroli	4/2023

wystąpienie otrzymują	1) Starosta Stargardzki 2) Wojewoda Zachodniopomorski
-----------------------	--

W celu podniesienia efektywności pracy powiatu stargardzkiego w zakresie pieczy zastępczej

wydaję zalecenia

znaczące:

- 1) realizować postanowienia sądu niezwłocznie po ich wydaniu z uwzględnieniem możliwości utrzymywania kontaktów dziecka z rodzicami, o ile sąd takich nie zakazał
- 2) przestrzegać przepisu określonego w art. 53 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczącego liczby dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych oraz w art. 61 dotyczącego umieszczeń w rodzinnych domach dziecka,
- 3) przestrzegać przepisu zawartego w art. 58 ust. 4 ustawy dotyczącego długości pobytu dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego.

zwykłe:

- 1) aktualizować opinie psychologiczne oraz zaświadczenia lekarskie zgodnie z art. 45a ustawy
- 2) organizować szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w terminie określonym w art. 43 ust. 8 ustawy.

W przypadku braku zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie ich realizacji.

Z upoważnienia
Wojewody Zachodniopomorskiego
Dawid Krystek
II Wicewojewoda Zachodniopomorski

Zespół inspektorów:

Justyna Jarczewska
starszy inspektor wojewódzki
Renata Karwowska
główny specjalista

Zastępca Dyrektora
Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
Izabela Wojtczak – Sikorska